

MATURA

PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:

USTNA

OPRACOWANIE PYTAŃ

BABA OD POLSKIEGO

ZBRODNIA I KARA

03

Wstęp

04

Ile powinna
trwać wypowiedź
na maturze
ustnej?

05

Co muszę
powiedzieć, aby
mój kontekst
został uznany za
funkcjonalny?

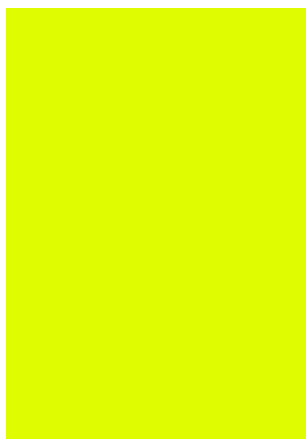
06

Babo, masz
jeszcze jakieś
porady przed
egzaminem
ustnym?

spis treści

07

Walka człowieka
ze swoimi
słabościami

09

Miasto jako
przestrzeń
destrukcji

11

Obraz
przemiany
wewnętrznej
bohatera

13

Obraz miasta
i jego
mieszkańców

15

Literackie
portrety kobiet

PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:

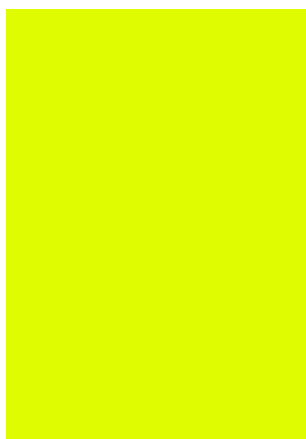

17

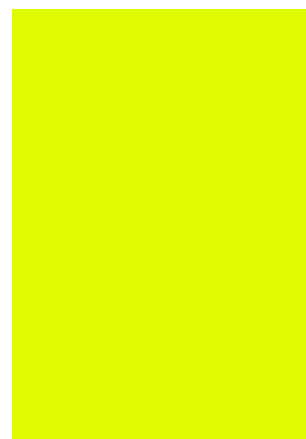
Jakie są sposoby
walki ze złem
i moralnym
upadkiem
człowieka?

19

Czego można
dowiedzieć się
o naturze
ludzkiej
z literatury?

omówienia
lektur

PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE!

Baba od polskiego

Jestem nauczycielką, oligofrenopedagogką, polonistką, dydaktyczką, podcasterką - a przede wszystkim tą, która bardzo lubi się uczyć i nauczać.

Przed Tobą zbiór opracowań tematów ze „Zbrodni i kary” na maturę ustną w 2023 r. Opracowanie nie powstało po to, abyś uczył_a się na pamięć zdania po zdaniu – wiem, że to niemożliwe. Zamiast wkuwać na pamięć, skorzystaj z moich propozycji odpowiedzi, aby wiedzieć, o czym możesz powiedzieć w trakcie egzaminu. Chcę Cię zainspirować do tworzenia własnych wypowiedzi – obecna formuła matury ustnej daje taką możliwość, ponieważ w realizacji zadania musisz odnieść się do wybranego kontekstu. Może to być dosłownie wszystko – książka (także spoza listy lektur obowiązkowych), film, piosenka, dzieło sztuki, zagadnienie z zakresu filozofii lub psychologii, wydarzenie społeczne czy termin historycznoliteracki.

Każde opracowanie zawiera wszystkie elementy, które powinny się znaleźć w prawidłowej odpowiedzi:

- wstęp z postawioną tezą
- odwołanie do „Zbrodni i kary”
- odwołanie do kontekstu (niemal wszędzie jest to lektura obowiązkowa)
- podsumowanie wypowiedzi

Po wylosowaniu tematów będziesz mieć 15 minut na przygotowanie, a następnie w ciągu 10 minut będziesz musiał_a omówić oba tematy (jedno z listy pytań jawnych i drugie z puli pytań niejawnych). Teoretycznie nie ma żadnych dodatkowych wytycznych – tylko od Ciebie zależy, ile czasu poświęcisz na omówienie obydwu tematów.

Ważne jednak, aby zmieścić się w czasie 10 minut i odnieść się do wszystkich elementów polecenia. Zalecam podzielenie przysługującego czasu na dwie części trwające po 5 minut. Przed rozpoczęciem wypowiedzi spójrz na zegar i zapisz na kartce godzinę, o której musisz poruszyć drugi temat.

Ile powinna trwać wypowiedź na maturze ustnej?

Nie przejmuj się, że na papierze Twoja wypowiedź wydaje się krótka. Wypowiedź ustna zawsze trwa więcej, niż może się wydawać (wynika to z faktu, że umiemy bardzo szybko czytać).

Lista jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego (CKE):

**PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:**

**PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:**

Czym jest kontekst? Najprościej mówiąc, jest to informacja SPOZA lektury, która rzuca nowe światło na omawiany temat lub stanowi uzupełnienie tego, o czym mówisz. W moich propozycjach odpowiedzi szeroko zarysowuję kontekst, aby nikt nie miał wątpliwości, że został on zrealizowany.

Nie chodzi o to, aby powiedzieć, że podobny motyw pojawił się w lekturze X – zamiast tego możesz powiedzieć na przykład, że podobny motyw pojawił się w lekturze X, ale został inaczej zrealizowany, później natomiast musisz powiedzieć, w jaki sposób i co z tego wynika w kontekście tematu pracy.

Co muszę powiedzieć, aby mój kontekst został uznany za funkcjonalny?

Równie dobrze kontekst może być także jednym zdaniem, wówczas jednak ważne jest, aby wycisnąć z kontekstu jak najwięcej – Twoje zdanie musi być mocne i stanowić ISTOTNE uzupełnienie wypowiedzi.

Aby uniknąć wątpliwości, możesz wprowadzić kontekst słowami „Uważam, że istotnym kontekstem uzupełniającym omawiany temat jest...” – dzięki temu zaznaczasz, że wprowadzasz kontekst (i nikt nie ma wątpliwości).

Babo, masz jeszcze jakieś porady przed egzaminem ustnym?

Jestem tym typem człowieka, który stresuje się ważnymi wydarzeniami i boi się, że o wszystkim zapomni. Zawsze staram się zrobić backup na wypadek czarnej dziury – mam milion pomysłów na minutę, ale dość szybko o nich zapominam, jednak umiem sobie z tym radzić i podzielę się z Tobą moją metodą.

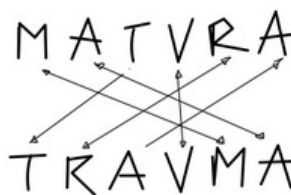
W trakcie przygotowania do egzaminu napisz na kartce to, co chcesz powiedzieć. Nie pisz pełnymi zdaniami – będziesz mieć wówczas pokusę, żeby je przeczytać podczas egzaminu (a nie o to chodzi!). Zawsze rozpisuj sobie poniższy schemat i uzupełniaj go hasłowo:

- Teza:
- Argument:
- Przykład:
- Kontekst:
- Refleksja:

**PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:**

*Porzód
Babę*

życie to schemat:

W ten sposób zawsze będziesz mieć ściągawkę na wypadek czarnej dziury. Z takiej kartki możesz korzystać w trakcie egzaminu i nie wpływa to na obniżenie oceny!

Język polski, tak jak matematyka, wymaga stosowania wzorów.

Walka człowieka ze swoimi słabościami

Wstęp
(wprowadzenie):

PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:

To, co zostanie nazwane słabością, jest kwestią indywidualną: dla jednych będzie to wysoka wrażliwość, dla drugih uzależnienia, dla jeszcze innych coś, co sprawiło, że nie mogli osiągnąć wyznaczonego celu. Mówi się, że zbrodnia doskonała nie istnieje. Niezależnie od tego, jak bardzo człowiek jest przekonany o słuszności swoich działań i jak wiele wysiłku włoży w to, aby zatrzeć wszystkie ślady, ostatecznie zawsze na przestępców czeka sprawiedliwość. Dzieje się tak, ponieważ człowiek nie jest w stanie przejść do porządku dziennego nad tak poważnym przestępstwem, jak zabójstwo. Musi się zmierzyć z wyrzutami sumienia, które mogą w jego mniemaniu uchodzić za jego słabość. Ostatecznie to właśnie one sprawiają, że powiedzenie „na złodzieju czapka gore” uchodzi za trafne.

Przykład z lektury:

Dla niektórych słabością jest o popełnienie błędu. Rodion Raskolnikow w momencie zabójstwa Alony Iwanownej i jej siostry Lizawiety był przekonany, że czyni słusznie. Argumentował swoje działanie ideologią nadludzi, którzy mają prawo decydować o życiu i śmierci słabszych (inspirował się filozofią Benthamy); czuł się jak Bóg – wymierzał sprawiedliwość. Z czasem jednak do głosu doszły jego słabości, które wywołały objawy psychosomatyczne, dały o sobie znać tuż po zabiciu sióstr Iwanownych – najpierw sprawiły, że stracił kontrolę nad swoim zachowaniem i krążył bez celu po Petersburgu, a później – trwającą kilka dni gorączkę. Raskolnikow próbował tłamsić swoje wyrzuty sumienia, jednak od samego początku była to walka skazana na klęskę. Im bardziej próbował maskować swoje myśli, tym bardziej podejrzanym stawało się jego zachowanie, przez to sędzia śledczy Porfiry bez trudu go zdemaskował. Istotnym przykładem psychosomatycznej walki ze słabościami jest także scena przyznania się do zabójstwa na komisariacie – ugięły mu się nogi, nie był w stanie nic wypowiedzieć, niemalże zemdłał. Jego ciało, targane strachem, broniło się na wszelkie sposoby przed wyjawieniem prawdy – było ostatnim bastionem idei nadludzi. Przyznanie się do winy, czyli pokonanie własnych słabości, kosztowało Raskolnikowa wiele, zaakceptował, że nie jest nadczłowiekiem, chociaż nie porzucił swojego niemoralnego postrzegania świata. Mimo to, dzięki Sonii i możliwości odbycia kary za popełnione zbrodnie, miał szansę przemyśleć swoje czyny.

Walka człowieka ze swoimi słabościami

Kontekst:

PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:

Walkę ze swoimi słabościami prowadzi również Makbet, tytułowy bohater dramatu Williama Szekspira. Od razu po zabiciu króla Dunkana odezwały się w nim wyrzuty sumienia, czego wyraz dał w słowach: „Czy wszystkie morza wielkiego Neptuna / Krew tę z mej ręki obmyć będą w stanie?”. Uspokojony przez żonę przez jakiś czas odczuwał spokój, ale nie trwało to długo. Makbet wielokrotnie miewał koszmary, z czasem zaczął nim rządzić gniew. Wyrzuty sumienia pojawiły się także u jego żony, Lady Makbet, która popadła w paranoję i obsesyjnie myślała ręce, bo widziała na nich krew, a ostatecznie popełniła samobójstwo, nie mogąc poradzić sobie z odpowiedzialnością za śmierć niewinnych ludzi. Także i w tym przypadku wyrzuty sumienia stały się słabościami bohaterów. Choć początkowo nie mieli skrupułów, z czasem zaczęli odczuwać lęk, z którym radzili sobie na różne sposoby. Makbet próbował zamaskować poczucie winy, stając się jeszcze gorszym człowiekiem, natomiast jego żona wręcz przeciwnie – z biegiem czasu zrozumiała swoją winę do tego stopnia, że popełniła samobójstwo i zeszła ze sceny życia – jak puentuje to jej mąż.

Zakończenie
(podsumowanie):

Największą słabością zabójców są ich wyrzuty sumienia. Można próbować sobie z nimi poradzić na rozmaite sposoby – radykalizując się jak Makbet lub zaczynając rozumieć swoją winę jak Lady Makbet i Raskolnikow. Walka z wewnętrznym kompasem moralnym zawsze ma wpływ na zachowanie oraz zdrowie. To właśnie z tego względu Raskolnikow poważnie rozchorował się po zabiciu lichwiarki, a małżeństwo Makbetów straciło zdolność do racjonalnej analizy sytuacji.

Miasto jako przestrzeń destrukcji

Wstęp
(wprowadzenie):

PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:

Przykład z lektury:

Bohater „Lalki” Bolesława Prusa, Stanisław Wokulski, podczas pobytu w Paryżu zachwycił się możliwościami, jakie dawało miasto. Zauważył on, że jest to społeczność ludzi działających na rzecz wspólnego celu; metropolia według niego dawała szansę na rozwój i była zjawiskiem jednoznacznie pozytywnym. Na to wskazują też wszelkie statystyki z zakresu gospodarki: wraz z przyrostem liczby ludności znacznie bardziej rośnie zamożność mieszkańców miast. Urbanizacja ma jednak także swoje minusy: za wzrostem liczby ludności podąża wzrost przestępczości, a miasta – ze względu na swoją strukturę – zmniejszają więzi między ludźmi. W ten sposób nasila się poczucie znieczulicy społecznej i zblazowania mieszkańców, a także zaznacza się stygmatyzacja najbiedniejszych i rozwarstwienie społeczne.

Miasto bywa jednym z bohaterów powieści realistycznych, który źle oddziałuje na jego mieszkańców. Sportretowany w „Zbrodni i karze” Petersburg to miasto pełne mroku. Metropolia została przedstawiona jako drapieżnik polujący na ludzi, wysysający z nich wszystko, co najlepsze i uniemożliwiający ucieczkę. Szczególnie niebezpieczne były dzielnice zamieszkiwane przez najbiedniejszych – między innymi okolice Placu Siennego, gdzie ludzie niemalże walczyli o przetrwanie. W tej części Petersburga skupieni byli przede wszystkim ci, których życie nie ułożyło się po ich myśli; miasto oferowało im jedynie szarość i wszechobecny smród. Bieda, choroby, katowanie zwierząt i umieranie ludzi było niemalże codziennością, przez co mieszkańcy tych okolic byli pozbawieni wrażliwości – ich reakcją obronną była obojętność, a nawet okrucieństwo. Widać to przede wszystkim w realistycznym śnie Raskolnikowa o klaczy, która została zakatowana na oczach roześmianych przechodniów. Choć historia była jedynie snem Raskolnikowa, to jednak jej opis był realistyczny – czytelnik nie może mieć pewności, czy nie było to wspomnienie z przeszłości.

Miasto w „Zbrodni i karze” jest także przestrzenią destrukcji ze względu na ciągłą walkę o byt. Lichwiarka Alona Iwanowna żyła dzięki nieszczęściu innych, zarabiała na biedzie najbiedniejszych. Konieczność walczenia o lepsze życie zmusiła Raskolnikowa do wysnucia teorii o nadludziach, zgodnie z którą jego moralnym obowiązkiem było zamordowanie Iwanownej. Można więc zastanowić się, czy czyn byłego studenta prawa nie został sprowokowany przez warunki życia w mieście – co stanowiłoby kolejny dowód na to, że jest to przestrzeń destrukcji.

Zapisz się na zajęcia indywidualne
z babą od polskiego

CHCESZ NAUCZYĆ SIĘ PISAĆ?

REKOMENDACJE:

Specjalizujemy się w:

- pracy z osobami z orzeczeniami o spektrum autyzmu;
- pracy z osobami z opiniami o dysleksji;
- przygotowywaniu do olimpiad z języka polskiego i filozofii;
- przygotowywaniu do konkursów kuratorskich;
- przygotowywaniu do egzaminu maturalnego z języka polskiego i filozofii;
- przygotowywaniu do egzaminu ósmoklasisty;
- prowadzeniu indywidualnych warsztatów z pisania.

PRZEGLĄDASZ
DARMOWY FRAGMENT
PUBLIKACJI, CAŁOŚĆ
KUPISZ W SKLEPIE:

SKORZYSTAJ
Z DARMOWYCH
MATERIAŁÓW
EDUKACYJNYCH:

WWW.BABAODPOLSKIEGO.PL

DARMOWE MATERIAŁY DO NAUKI,
OPRACOWANIA LEKTUR I PORADY,
JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ DO EGZAMINU:

Wszystkie informacje zawarte w tym e-booku są chronione prawami autorskimi. Osoby, które wykupiły dostęp do pliku, mają prawo do korzystania z treści na własny użytek. Obowiązuje zakaz dalszego rozpowszechniania w części lub w całości treści znajdujących się w e-booku bez zgody Autorki.

Jeśli uważasz, że powinienam
coś dodać - napisz na
babaodpolskiego@gmail.com

Moja działalność w sieci:
<https://linktr.ee/Babaodpolskiego>

Materiały edukacyjne:
www.babaodpolskiego.pl